



EKOSFER
Solutions, s.r.o.

**Kontrola sítě budek
pro ptáky a netopýry na území města**

Přelouč
Hnízdní sezóna 2025

říjen 2025

Kontrola sítě budek pro ptáky a netopýry na území města Přelouč *Hnízdní sezóna 2025*

Obsah

1. Úvod.....	1
1.1. Smluvní vztahy a činnosti v území	1
1.2. Cíle prací.....	1
2. Metodika	1
2.1. Lokalizace území	1
2.2. Kontrola sítě budek.....	2
2.2.3. Stav sítě budek.....	2
3. Výsledky kontroly 2024	3
3.1. Obsazenost budek ptáky	3
3.1.1. Sýkorníky	3
3.1.2. Špačníky a ostatní budky pro ptáky	3
3.1.3. Budky pro netopýry	3
3.2. Využití budek blanokřídlym hmyzem	3
3.3. Využití budek savci	3
4. Meziroční porovnání 2017–2024	5
5. Souhrn	9

Pro: MĚSTO PŘELOUČ
Československé armády 1665
535 33 Přelouč
IČO: 00274101, DIČ: CZ00274101

Zpracoval: EKOSFER Solutions, s.r.o.
Hradecká 566, 503 46
Třebechovice p. O.
IČ: 06082530, DIČ: CZ06082530
E-mail: ales.svoboda@ekosfer.cz
Tel.: +420 720 061 296
www.ekosfer.cz

Autoři: Mgr. Aleš SVOBODA, Ph.D.
Jan ŠVORC
Veronika LEBRUŠKOVÁ, DiS.

Foto: EKOSFER Solutions, s.r.o.

Třebechovice pod Orebem, říjen 2025.

1. Úvod

1.1. Smluvní vztahy a činnosti v území

EKOSFER Solutions, s.r.o. od roku 2017 zajišťuje zpravu sítě budek pro ptáky a netopýry na území města Přelouče. V průběhu let byla v součinnosti s Městem Přelouč síť rozšiřována o nové budky, které byly zároveň doplněny o informační tabule pro veřejnost. V roce 2021 byla provedena čtvrtá a největší etapa rozšíření, kdy se stávající čtyři lokality rozrostly o pět lokalit nových, a navíc síť přesáhla hranice města – místní části Klenovka, Štěpánov a Lohenice. Poslední etapa rozšíření proběhla v parku u Švarcavy v roce 2023. Celkový stav sítě budek tedy činí **96 ks** budek pro ptáky a netopýry – 70 ks sýkorníků, 5 špačníků, 15 netopýrníků, 2 kosníky, 1 kavkovník, 2 rehkovníky, 1 poštolník. Uvedené typy budek byly po ukončení hnízdní sezóny 2025 kontrolovány a čištěny. Výsledky této činnosti a meziročního porovnání obsazenosti jsou obsahem předkládané zprávy.

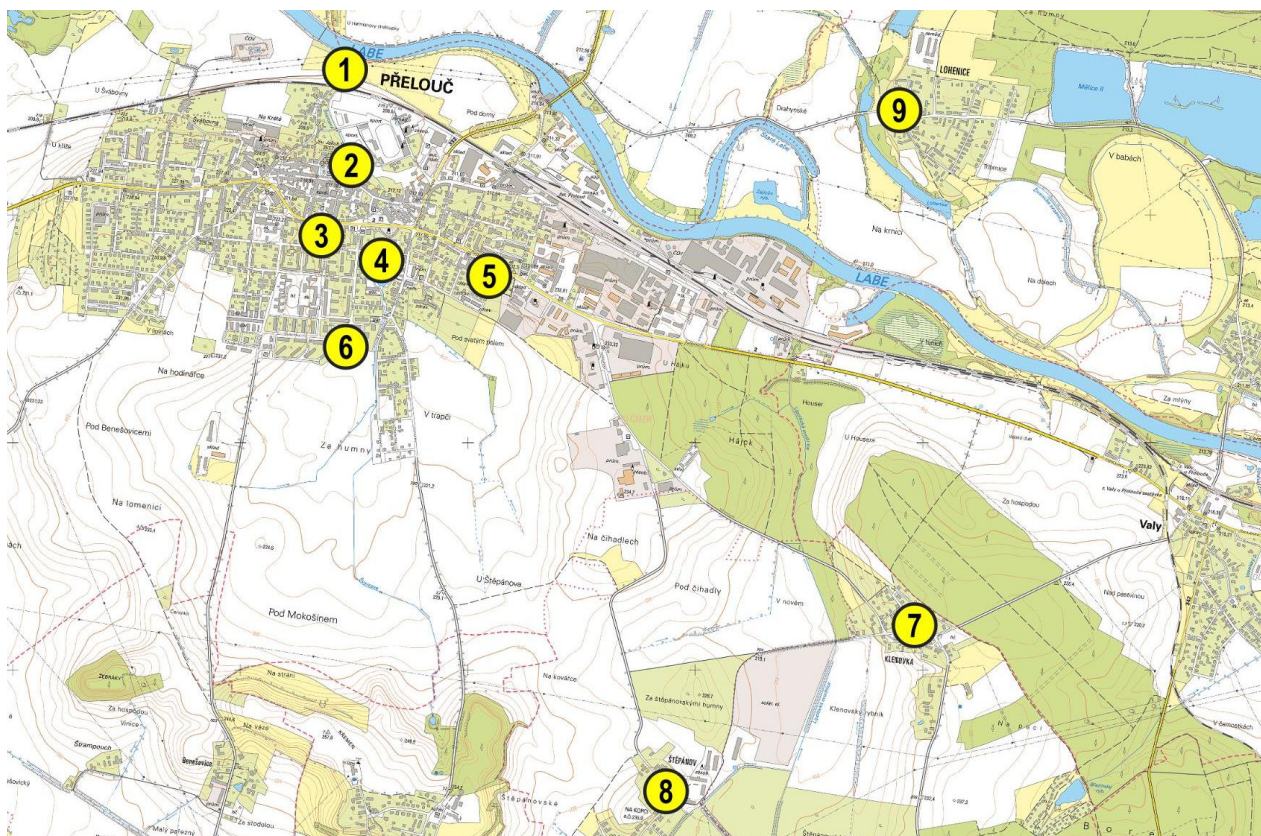
1.2. Cíle prací

Hlavními důvody instalace budek je **navýšení počtu hnízdních stanovišť**, biologická ochrana, výzkum a inventarizace hnízdění ptáků, posílení environmentálního povědomí.

2. Metodika

2.1. Lokalizace území

Instalace budek pro ptáky a netopýry v rámci území města Přelouč v roce 2025. Vysvětlivky: 1 – Ulice Za Tratí, 2 – Park v okolí Švarcavy, 3 – Náměstí u sokolovny, 4 – Račanský rybník, 5 – Hřbitov, 6 – Jižní, 7 – Klenovka, 8 – Štěpánov, 9 – Lohenice. Podklad: Základní mapa ČR, ČÚZK



2.2. Kontrola sítě budek

Kontrola a čištění budek byla prováděna v pohnízním období v měsíci říjnu roku 2025. Jednotlivé budky byly nalézány pomocí GPS souřadnic a dle inventarizačních čísel. Po kontrole technické stavu byla provedena determinace organismů obsazujících budku. Následně bylo provedeno vyčištění budky pro opětovné využití v příští hnízdní sezóně. V průběhu prací byly prováděny drobné opravy a v ojedinělých případech deinstalace budek.

Sledována byla obsazenost jednotlivých typů budek ptáky, případně savci a blanokřídlym hmyzem. Identifikace druhů ptáků, které dané budky využívaly, byla prováděna podle typu použitého hnízdního materiálu, vývržků, vajec, peří nebo uhynulých mláďat. Pro výpočet obsazenosti budek ptáky byly použity budky s dokončenými hnízdy. Budky odcizené nebo zničené nebyly v dané hnízdní sezóně započítány. Savci byli určováni pomocí pobytových stop zanechaných v budce (trus, zbytky potravy, hnízda) nebo na základě přímého pozorování. Blanokřídly hmyz byl identifikován do úrovně rodů podle tvaru a velikosti hnízd, vývojových stádií nebo uhynulých jedinců.

2.2.3. Stav sítě budek

Počty jednotlivých typů budek na desíti lokalitách města Přelouče, říjen 2025.

Lokalita/ typ budky	Sýkorník	Špačník	Netopýrník	Kosník	Kavkovník	Rehkovník	Poštovník	Celkem na lokalitu
Ulice Za Tratí	7	1	1	1	1	-		11
Park v okolí Švarcavy	21	-	6	1	-	2		30
Náměstí u Sokolovny	5	1	-	-	-	-		6
Račanský rybník	15	3	3	-	-	-		21
Hřbitov	2	-	2	-	-	-		4
Jižní	10	-	1	-	-	-		11
Klenovka	2	-	1	-	-	-		3
Štěpánov	3	-	-	-	-	-		3
Lohenice	5	-	1	-	--	-		6
Smetanova							1	1
Celkem budek	70	5	15	2	1	2	1	96



3. Výsledky kontroly 2025

3.1. Obsazenost budek ptáky

3.1.1. Sýkorníky

Na základě kontroly a čištění budek pro drobné pěvce bylo jejich **využití ptáky** v roce 2025 vypočteno na **98 % (62/63)** – zahrnuje dokončená hnízda, základy hnízd, nocoviště ptáků. **Dokončená hnízda** ptáků byla nalezena v celkem **89 % (56/63)** budek. Budky byly využívány ke hnízdění **nejméně 5 druhů ptáků**: vrabec domácí (*Passer montanus/domesticus*), sýkora koňadra (*Parus major*), sýkora neurčeno (*Paridae*), sýkora uhelníček (*Periparus ater*) a sýkora modřínka (*Cyanistes caeruleus*). Část hnízd nebylo možné vlivem poškození určit do úrovně druhu (11 %; 9/63). Základy hnízd byly oproti minulému roku zaznamenány (5 %; 3/63). Nocoviště ptáků byla nalezena v 5 % (3/63) budek. Pouze jedna budka zůstala v roce 2025 nevyužita ptáky.

3.1.2. Špačnický a ostatní budky pro ptáky

Obsazenost špačnicků cílovým druhem – špačkem obecným (*Sturnus vulgaris*) bylo zjištěno **v 80% budek** (4/5).

Využití speciálních ptačích budek ptáky na území města Přelouče v roce 2024 (n=6).

Typ budky	Využití ptáky	Poznámka
kosník (n=2)	konipas bílý (<i>Motacilla alba</i>)	dokončené hnízdo
rehkovník (n=2)	konipas bílý (<i>Motacilla alba</i>)	pobytové stopy
	nocoviště ptáků	pobytové stopy

3.1.3. Budky pro netopýry

Na základě podzimní kontroly bylo zjištěno, že 47 % (7/15) bylo využito jako nocoviště ptáků. Tento rok netopýři obývali budky ze 13 % (2/15). Jinými druhy obývány nebyly.

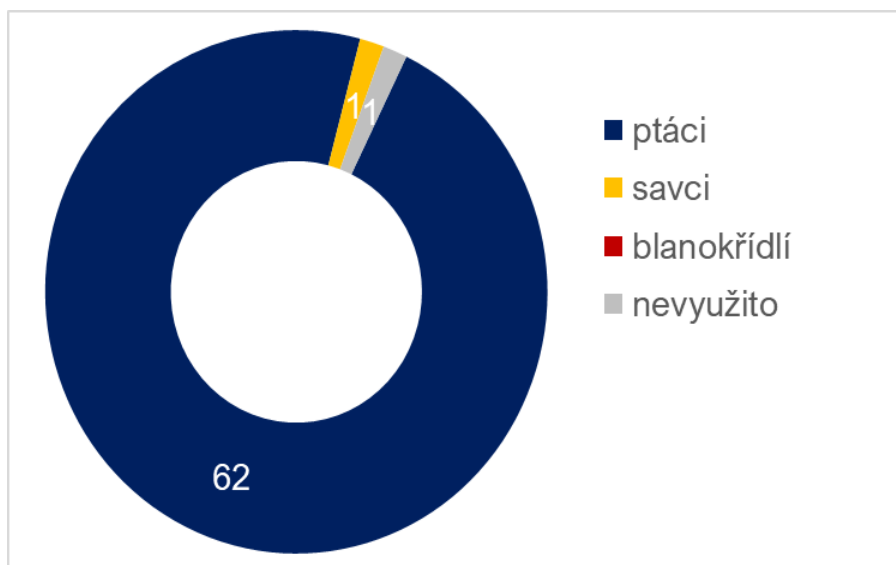
3.2. Využití budek blanokřídlým hmyzem

Pobytové stopy zástupců blanokřídlého hmyzu (Hymenoptera) nebyly v roce 2025 zaznamenány. V následujících letech lze očekávat výskyt například vos nadčeledi *Vespoidea*.

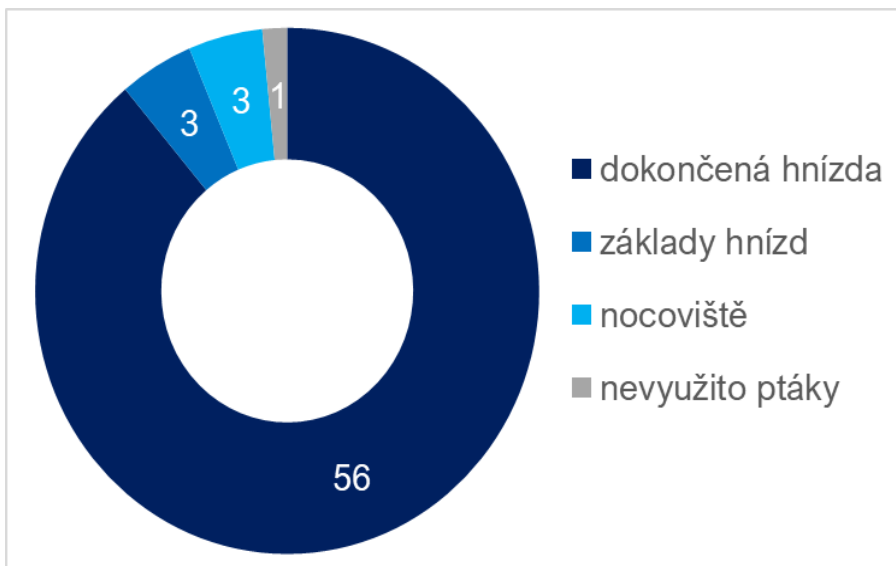
3.3. Využití budek savci

Pobytové stopy savců byly v roce 2025 zjištěny v jednom sýkorníku (2% 1/63) a to od **plcha velkého** (*Glis glis*). V následujících letech lze očekávat další výskyt zástupců rodu *Apodemus* (myšice).

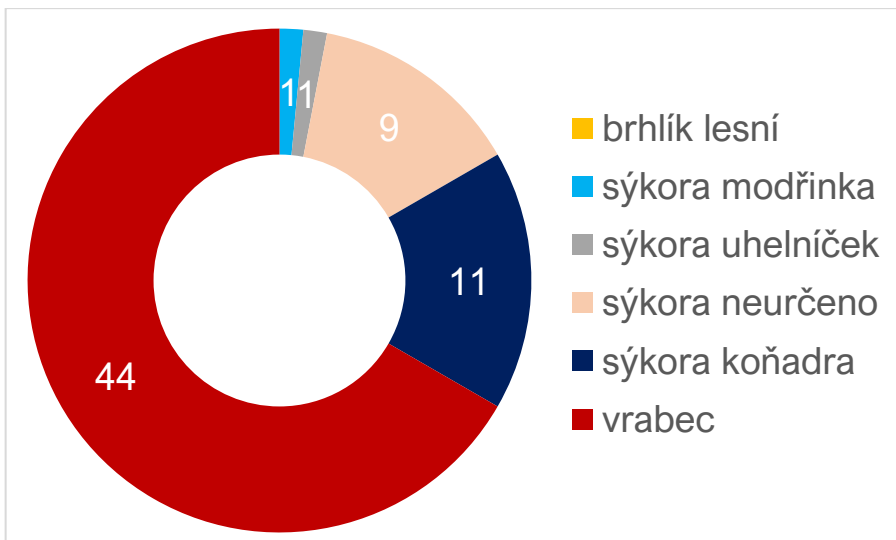
Celkové využití sýkorníků na území města Přelouč v sezóně 2025 (n=63).



Využití sýkorníků ptáky na území města Přelouč v sezóně 2025 (n=63).

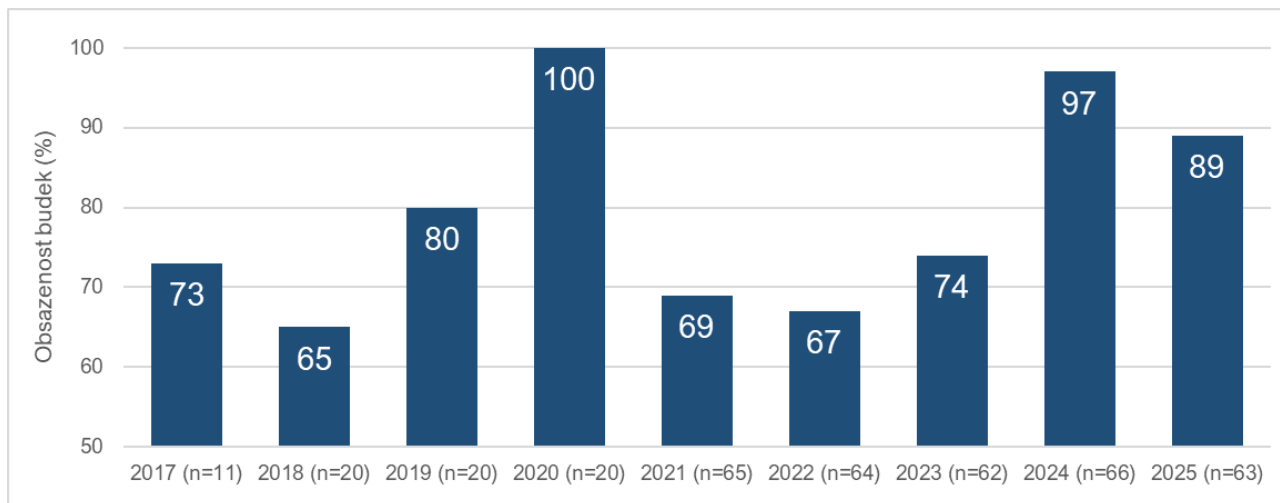


Druhové zastoupení ptáků v sýkornících na území města Přelouč v sezóně 2025 (n=66).

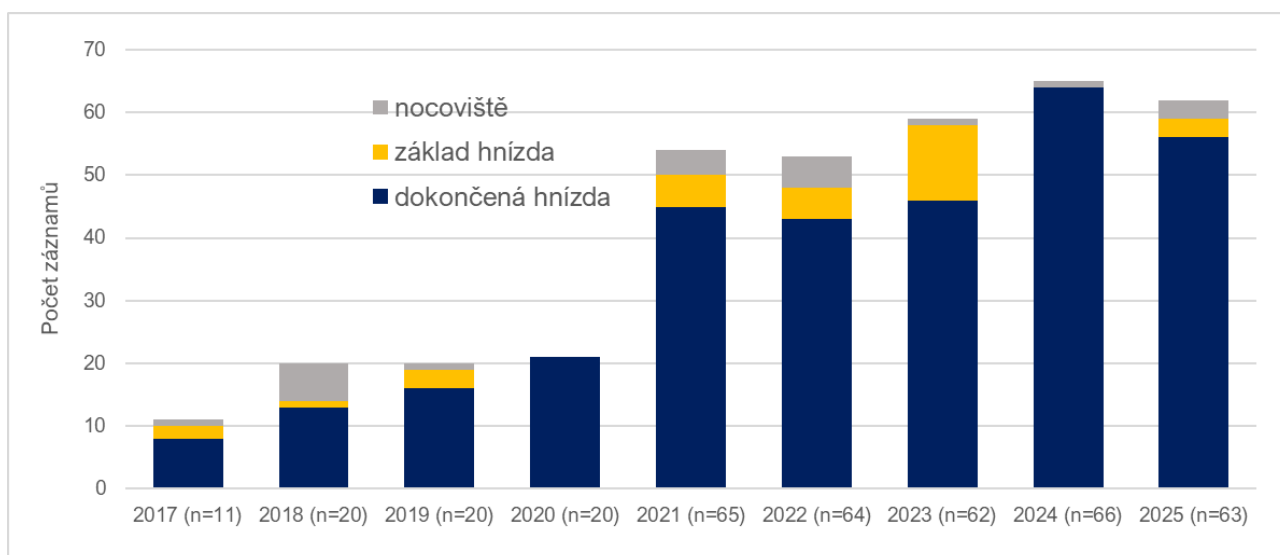


4. Meziroční porovnání 2017–2025

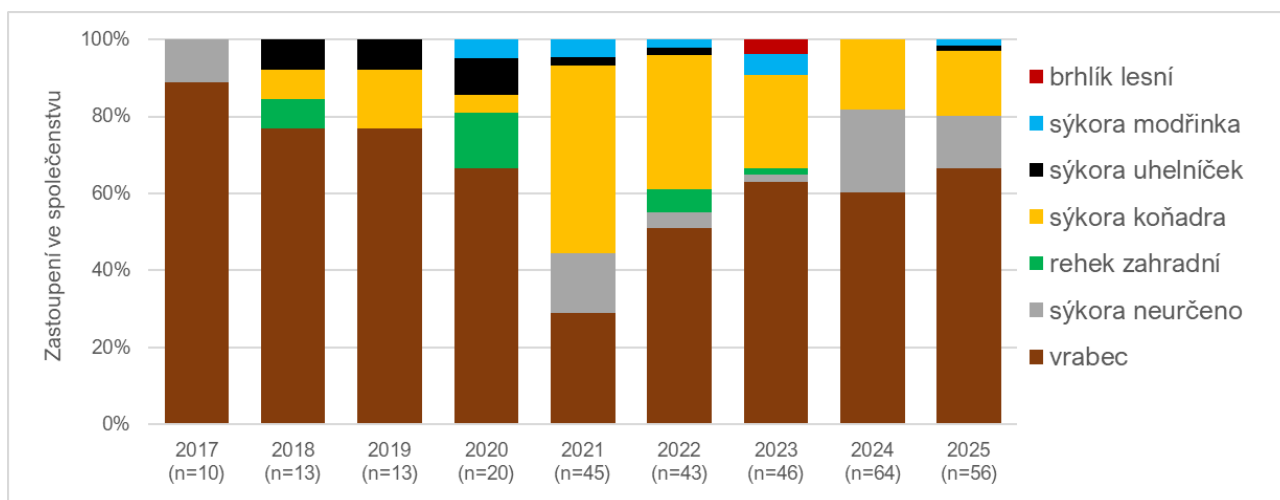
Vývoj obsazenosti sýkorníků ptáky na území města Přelouč v období 2017–2025.



Využití sýkorníků ptáky na území města Přelouč v období 2017–2025.



Vývoj druhového zastoupení ptáků ve společenstvu dutinových hnízdičů v sýkornících instalovaných na území města Přelouč za období 2017–2025.



Výběr fotodokumentace pobytových stop ptáků a blanokřídlého hmyzu v budkách na území města Přelouče; kontrola 2025.



5. Souhrn



EKOSFER Solutions, s.r.o. provedla devátou kontrolu a čištění budek na území města Přelouč a místních částech. V roce 2025 bylo využití sýkorníků ptáky 98 % (meziročně ± 0 %), dokončená hnízda ptáků nalezena v 89 % budek (meziročně -8 %). Hnízda náležela nejméně 5 druhům ptáků (meziročně +3 druhy), a to: sýkora koňadra, vrabec polní/domácí, sýkora modřinka, sýkora uhelníček a sýkora neurčeno.

Nejvýznamnějšími zjištěními hnízdní sezóny 2025 jsou následující skutečnosti:

1. velmi vysoký podíl obsazených sýkorníků (89) %;
2. opakovaně vysoká obsazenosti špačníků (80 %)
3. výskyt ZCHOD savců v rámci sýkorníků – plch velký (§2);
4. stálé využití ZCHD netopýrníků (13 %)
5. meziroční navýšení o tři druhy ptáků v sýkornících;
6. rostoucí dominance vrabců ve vzorku budek (67 %);
7. souhrnná evidence deseti druhů ptáků za 9 sezón – sýkora koňadra, vrabec, sýkora modřinka, sýkora uhelníček, brhlík lesní, rehek zahradní, konipas bílý, rehek domácí, poštolka obecná, špaček obecný.

